

Haifa, 10 juni 2004

Aan:

De voorzitter en leden van SCMI/Kamer III
De voorzitter en leden van SPI
De voorzitter en leden van SMO
De Nederlandse Ambassade

Archief Philip Staal

L.S.,

Na gedegen overweging heb ik besloten onherroepelijk mijn ontslag te nemen als lid van SCMI (en voor zover van toepassing uit Kamer III). Dat besluit is het accumulatief effect van misnoemens gedurende de laatste maanden.

De directe aanleiding is het gedrag van Awraham Roet vanavond, en de SPI-aanvragen zoals die op de agenda stonden. Die hadden mijns insziens al voor de huidige ronde hearings ondubbelzinnig door ons afgewezen moeten zijn. Daarmee was ons, zowel als Awraham Roet, de directe confrontatie van vanavond bespaard gebleven. Mijn standpunt was al langer aan de voorzitter en aan een deel van de aanwezigen bekend. Althans een deel van de reacties van leden rond onze bestuurstafel, zoals ik die op het laatste moment registreerde, geeft aan hoe groot hun afhankelijkheid van Awraham Roet is. Zoals bekend was ik als onafhankelijk lid aangezocht en benoemd.

De verschillende statuten, zoals die destijds zijn geformuleerd – door juridische ondoordachtetheit dan wel door doorgedrukte compromissen – vertonen naar mijn mening essentiële onvolkomenheden. Uit een oogpunt van scheiding van machten, of checks and balances, is het m.i. onaanvaardbaar, dat dezelfde SPI, die de leden van SCMI/KamerIII balloteert, en voordraagt /benoemt, en dus als dakorganisatie fungeert, tegelijkertijd aanvragen voor eigen projekten kan indienen. Zelfs als deze “aktiviteiten” worden genoemd, - zie onze ongelukkige eerdere beslissing m.b.t. de behandeling van Claims Conference aanvragen. Niet voor elk meningsverschil is een juridisch advies nodig; advocaten, mogen proberen veel dat krom is recht te praten, maar bevredigen daarmee niet altijd mijn elementair rechtsgevoel.

De SPI-projekten, die opnieuw ter tafel lagen of nog liggen, zijn bovendien dezelfde, die door ons in de eerste ronde ondubbelzinnig zijn afgewezen, - overigens toen, vanwege hun inherent belang, met dringende raadgevingen voor alternative mogelijkheden.

Ik hoop van harte dat een snelle en doelmatige oplossing van alle ruzies tussen SPI en SMO, en van alle uitvloeisels daarvan, nu in zicht is, al ben ik daar, mede door de laatste ontwikkeling, niet zeker van. Ik heb van meet af aan voor de consequenties daarvan gewaarschuwd, en heb soms op eigen initiatief ook voorstellen geopperd om een uitweg te vinden. Ik erken ten volle Awraham Roets zeer grote verdiensten voor al hetgeen hij tot stand heeft gebracht, maar hij had een belangrijke bron van spanning met Den Haag weg kunnen nemen door de leiding van SPI aan anderen over te dragen, en zelf ere-voorzitter te worden. Anderzijds had de leiding van SMO (na de excuses van SPI) ook de eigen gekwetste ego's, terwille van de grotere Maror-belangen, in bepaalde gevallen terzijde kunnen schuiven. Er waren en zijn geen wezenlijke, onoverbrugbare meningsverschillen over de hoofdzaken. Voorzover het SMO gelden betreft, bestaan er formele regels (wetgeving) van de Nederlandse overheid, die naar mijn mening zonder probleem zouden moeten en kunnen worden nageleefd. Ook het ophouden van Elah-gelden, dat ik als een secundaire of zelfs tertiaire ruzie zie, had met wederzijdse takt en flexibiliteit - terwille van de veel grotere Maror-belangen - kunnen worden voorkomen of al opgelost kunnen zijn. Ik heb nog geprobeerd op eigen initiatief SMO tot een soepeler standpunt te bewegen.

Een uitspraak van de voorzitter van SMO ter vergadering, als zou ik bij de ontstane crisis "pro domo" hebben gesproken, was dus uiterst ongelukkig, en weerspiegelt geenszins de onafhankelijke standpunten, die ik getracht heb in te nemen. Bij latere, persoonlijke, E-mail correspondentie tussen ons heeft hij niet de moeite genomen dat nogmaals recht te zetten. Vandaar dat ik de gelegenheid te baat neem, de door mij ingenomen positie, onafhankelijk van wie dan ook, in deze ontslagbrief nogmaals te onderstrepen.

Onoverkomelijk, vind ik in de ontstane situatie, dat althans een deel, - hopelijk een klein deel -, van de gelden, die rechtstreeks aan Maror-projecten zouden moeten worden besteed, nu al aan kostbare advocaten en aan proceskosten e.d. zullen toevloeien. Eerste-klas Nederlandse advocaten, die per uur misschien het twintigvoudige uurloon verdienen van mijzelf. Ik schrijf dat beslist niet uit afgunst, maar om een proportie te geven van de optimale besteedbaarheid in Israel van de Maror-gelden. De ruzies en koppigheden tussen Tel Aviv en Den Haag dragen het gevaar in zich rechtstreeks ten koste te gaan van potentiële aanvragers, die het geld meestal hard nodig hebben. Voor alle betrokken instanties is het een heilige plicht te zorgen dat de collectieve Maror-gelden optimaal besteed worden. De financiële uitvloeisels van de huidige conflictsituatie zijn voor mij dus niet in overeenstemming te brengen met mijn geweten. Dat geldt dus ook voor hetgeen tot nu toe gebeurd is, in de hoop dat het daarbij blijft.

Helaas ben ook ik tot het inzicht gekomen dat aan een en ander inderdaad “mentaliteitsverschillen” ten grondslag liggen, al is dat verre van een zwart-wit beeld. Meningsverschillen zijn volstrekt legitiem en uit democratisch oogpunt zelfs gewenst. Maar voor goede besluitvorming zijn juiste informatie, alsmede een gefundeerd inzicht in de reële krachtsverhoudingen evenzeer essentieel. Ons aanvankelijke meerderheidsbesluit om KPMG niet als provider te aanvaarden kwam volgens mij voort uit het verkeerd lezen van de kaart.

Het verwijt dat bij SMO in Den Haag een regentenmentaliteit zou heersen snijdt niet veel hout (trouwens bepaalde organisaties binnen onze eigen Nederlands-Israëlische kring kunnen daar ook wat van). Wie beweert dat Maror “ons geld is”, verkrijgt daarmee nog niet het recht daarover ongecontroleerd te beschikken. Die controle hoeft trouwens in het geheel geen storend effect te hebben. Een ontboezeming als “we laten ons niet door Den Haag ---”, met sabre-bravoure gedaan, weerspiegelt naar mijn heel persoonlijke mening in veel wijder verband, trouwens een deel van de malaise waarmee de Israëlische buitenlandse politiek momenteel kampt. Maar dat is een persoonlijke opvatting terzijde.

De Maror-uitkeringen zijn niet los te zien van veranderde en veranderende opvattingen over de Nederlandse regering en bevolking tijdens de Sjo'a , en dat is in velerlei opzichten een gunstige ontwikkeling. Er blijft in dat opzicht nog heel wat ambivalentie bestaan. Dat betekent echter nog niet dat ik een opvatting onderschrijf, als zou Nederland altijd een in wezen anti-semitisch land zijn geweest. Ik voel ook niets voor een standpunt, dat die lijn doortrekt naar het Nederland van tegenwoordig. De recente anti-semitische, en de vooral de anti-Israëlische, uitwassen, zijn van uiteenlopende en uiterst gecompliceerde aard, en hebben vaak te maken met het politieke gebeuren hier. Ik kan daar persoonlijk van meepraten. Maar ik maak mij sterk dat geen van de Nederlands-joods organisaties, die zich met de problematiek daar bezig houdt, zit te wachten op een onafhankelijk Israëlisch onderzoek, waarvan de conclusie al van te voren vast lijkt te liggen.

Tenslotte is voor mij in steeds sterkere mate een persoonlijke factor gaan meespelen: Ik heb nu meer dan een jaar onvoorzien veel tijd aan SCMI/KamerIII gegeven . Ik ben mij er ten volle van bewust dat anderen er nog veel meer tijd en energie aan hebben besteed, en dat strekt ieder van hen tot eer. Het was voor mij om verschillende redenen niet altijd een aangename taak, en echt genoeglijk waren de meeste vergaderingen ook al niet, maar het was wel een gewetenszaak. Al hetgeen met Maror te maken heeft is voor mij, en ongetwijfeld niet alleen voor mij, een morele plicht. Ik dacht in mijn optimisme enige tijd dat ik dat zonder al te veel bezwaar naast mijn academische werk kon doen. Maar als ik nu, mede in het licht van het voorgaande, een persoonlijke balans opmaak moet ik vaststellen, dat mijn lidmaatschap van SCMI/KamerIII

mijn eigen werk indirect heeft geschaad. En dat is een reden te meer om op te stappen.

Uiteraard hoop ik dat SCMI (en indien van toepassing Kamer III) alle nodige wijsheid zal vinden om de bestaande problemen spoedig op te lossen. En voor wat betreft de meest wezenlijke Maror-opdracht - het doelmatig en rechtvaardig verdelen van de collectieve gelden binnen Israel -, wens ik SCMI/KamerIII alle succes toe om op de ingeslagen weg verder te gaan.

Dr. Uri M. Kupferschmidt